

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 25.6.2008
SEC(2008) 2102

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS,

kas pievienots

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMAM EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**“Vispirms domāt par mazākajiem”
Eiropas Mazās uzņēmējdarbības akts “Small Business Act”**

Ietekmes novērtējuma kopsavilkums

**{COM(2008) 394 galīgā redakcija}
{SEC(2008) 2101}**

KOPSAVILKUMS

Šis ietekmes novērtējuma ziņojums ir pievienots priekšlikumam par Eiropas Mazās uzņēmējdarbības aktu "*Small Business Act*". Šis priekšlikums ir vienojošs dokuments pasākumu kopumam, kas paredzēts, lai pilnībā atraisītu Eiropas Savienības MVU potenciālu.

Šajā ietekmes novērtējumā ir īsi apkopoti daži literatūrā sastopami atzinumi par izšķirošo lomu, kāda ir MVU un uzņēmējdarbībai ekonomikas izaugsme un sociālajā un reģionu kohēzijā. MVU nodrošina gandrīz 70 % no nodarbinātības Eiropā, un tie ir galvenie darbavietu radītāji. Turklāt uz zināšanām balstītā un globālā ekonomikā MVU un uzņēmējdarbības nozīme ekonomikas izaugsme kļūst aizvien lielāka.

Neskatoties uz to, ka, pateicoties visaptverošajai ES MVU politikai, ir sasniegts ievērojams progress, šis ietekmes novērtējums liecina, ka Eiropas MVU neizmanto visu savu potenciālu. Jo īpaši ES MVU parasti ir zemāks produktivitātes pieaugums, mazāk inovāciju un mazāka izaugsme pēc iekļaušanās tirgū, salīdzinot ar attiecīgajiem ASV uzņēmumiem. Lai gan pašreizējā ES MVU politika darbojas sekmīgi un jau pievēršas daudzām no minētajām problēmām, šie sliktākie rādītāji salīdzinājumā ar ASV liecina par to, ka var darboties vēl labāk.

Tāpēc šī analīze pārbauda tos jau esošos pasākumus, kas jau īstenoti vai tikai ieplānoti, un nosaka pārējos jautājumus, kas visi kopā vai katrs atsevišķi varētu traucēt ES MVU darbībai. Šajā sarakstā, kas nav izsmelošs, ņemot vērā MVU politikas plašo darbības jomu un pamatos starpdisciplināro raksturu, ir ietvertas divas problēmu kategorijas:

- esošo politikas jomu koordinācijas un/vai īstenošanas jautājumi;
- pārējie tirgus vai normatīvie trūkumi, kuri nav pietiekoši ņemti vērā esošajās politikas jomās.

Sekojošajā tabulā apkopoti pārbaudes rezultāti:

Pārējās problēmas	Īstenošanas/koordinēšanas problēmas	Pārējie tirgus vai normatīvie trūkumi
Turpmāko ES tiesību aktu ietekme uz MVU		
Principa "Vispirms domāt par mazākajiem" īstenošanas neviendabīgums valsts līmenī, tostarp: — jaundibinātie uzņēmumi — aizspriedumi par neveiksmīgu uzņēmējdarbību + bankrota procedūras		
Uzņēmējdarbība joprojām nav pietiekoši pārstāvēta izglītības un apmācību programmās		
Nepietiekošs sieviešu uzņēmējdarbības līmenis		
MVU grūtības pieejā tirgiem		
MVU pieeja valsts pasūtījumiem un to iestāžu kultūra, kas izsludinājušas konkursu		
MVU grūtības, lai piekļūtu, lietotu un piedalītos standartu izstrādē		
Nepietiekama pieeja finansējumam • Mezanīnkapitāla pieejamība • Mikrokredīta pieejamība • Riska kapitāla fragmentācija		
Grūtības izmantot ar vides politiku saistītās iespējas		
MVU grūtības pieejā starptautiskajiem tirgiem un jo īpaši strauji augošiem tirgiem		

Šajā sakarā ir noteikti vairāki mērķi. Galvenais Mazās uzņēmējdarbības akta "*Small Business Act*" mērķis ir pilnībā atrisināt Eiropas MVU izaugsmes un nodarbinātības potenciālu un pilnībā izmantot to jaunrades spējas, lai piedalītos 2005. gadā pieņemtās Lisabonas partnerības izaugsmei un darbavietām īstenošanā.

Lai īstenotu šo galveno mērķi, un ņemot vērā problēmas definīcijas analīzi, ir izstrādāti divi dažādi īpašu mērķu veidi, kurus var īsi raksturot šādi:

(1) Uzlabot principa "Vispirms domāt par mazākajiem" īstenošanu un esošo politikas jomu saskaņošanu,

- palielinot partnerību ar dalībvalstīm esošo politikas jomu labākai īstenošanai un saskaņošanai;
- nostiprinot principu "Vispirms domāt par mazākajiem" Eiropas Savienības un valsts līmeņa politikā.

(2) Pievērsties pārējiem normatīvajiem un tirgus trūkumiem, kuri jārisina MVU:

- atbalstīt uzņēmējdarbību,
 - veicinot uzņēmējdarbību un uzņēmēju tēla veidošanu, tostarp izglītības sistēmā;
 - sniedzot atbalstu jauniem uzņēmējiem, jo īpaši uzņēmējām sievietēm;
- attīstīt MVU pieeju finansējumam,
 - palielinot MVU iespējas piekļūt mikrokredītiem un mezanīnkapitālam;

- samazinot riska kapitāla fragmentāciju ES līmenī;
- uzlabot MVU pieeju tirgiem,
 - veicinot MVU draudzīgāku vidi tajās iestādēs, kas izsludina konkursus;
 - uzlabojot MVU pieeju standartiem, to izstrādei un lietošanai;
- paaugstināt MVU informētību par ilgtspējīgu ražojumu un procesu iespējām, veidojot vides un enerģijas atbalsta punktus uz vietām;
- uzlabot MVU pieeju starptautiskiem tirgiem un jo īpaši strauji augošajiem tirgiem Ķīnā un Indijā.

Pamatojoties uz nosauktajiem mērķiem, ir izstrādāti politiski risinājumi. Tomēr, ņemot vērā Mazās uzņēmējdarbības aktu “*Small Business Act*”, kas ir dažāda veida (juridisku un cita veida) pasākumu kopums, ir novērtēti tikai divi risinājumi:

- pirmais risinājums ir esošā ES MVU politika, kas galvenokārt pamatojas uz apmaiņu ar labāko praksi un uz lielākajām ES atbalsta mērķprogrammām. Šis risinājums, kam nav paredzētas papildu darbības, ir pamats, uz kuru balstoties, vērtē citu risinājumu;
- otrais risinājums ir ES MVU politikas stiprināšana, kopā ar dalībvalstīm veidojot politiskās partnerības pieeju, kas paredzēta MVU un uzņēmējdarbības pamatnosacījumu, tostarp atbilstošu politikas jomu stiprināšanai, lai risinātu pārējos tirgus un normatīvos trūkumus. Tās mērķis ir izveidot patiesu politisku dinamiku ES un dalībvalstu līmenī, lai MVU kļūtu par ekonomikas politikas ilgtermiņa mērķi. Būtībā tam, pirmkārt, jāuzlabo politikas attieksme pret MVU gan Kopienas, gan valstu līmenī, nodrošinot to, ka tiesību akti un programmas vispirms izstrādā un tad īsteno tādā veidā, lai ievērotu MVU vajadzības un īpašo raksturu (princips “Vispirms domāt par mazākajiem”). Otrkārt, jaunu darbību kopumu varētu izveidot par saskanīgu pamatu tādās politikas jomās, kurās ir noskaidrots darbības pamatojums.

Trešais risinājums, ko ierosinājušas daudzas ieinteresētās personas, varētu būt tādas pilntiesīgas Kopienas pieejas izstrādāšana un īstenošana, kurai ir juridiski saistoši mērķi un principi, kas īstenojami ES un dalībvalstu līmenī, un kurai ir tālejošas Kopienas programmas, lai novērstu pārējos normatīvos un tirgus trūkumus, ar kuriem saskaras ES MVU. Tomēr, ņemot vērā to, ka daudzas MVU izaugsmes potenciālam nozīmīgas jomas ir galvenokārt vai daļēji dalībvalstu kompetencē (piemēram, izglītība, jaunie uzņēmumi, maksātspējas likums), juridiski saistošu mērķu noteikšana neatbilstu subsidiaritātes principam, kas ir Kopienas darbību prasība un priekšnoteikums. Tāpēc minēto risinājumu neizvēlējas tālākai analīzei.

Katra risinājuma ietekmes analīze ietver pozitīvās un negatīvās ietekmes kvalitatīvu novērtējumu. Tā sniedz norādi par to, kādā mērā katrs risinājums var atrisināt pārējos problēmas definīcijā ietvertos jautājumus, kā arī norādes uz iespējamiem trūkumiem. ņemot vērā to, ka priekšlikums Mazās uzņēmējdarbības aktam “*Small Business Act*” ir vairāku pasākumu apkopojums daudzās dažādās jomās un ka katra atsevišķa pasākuma sīka ietekme tiks analizēta atsevišķi, kaut gan parasti tai būtu vajadzīgs ietekmes novērtējums, nevarēja veikt kvantitatīvu analīzi. Tam būtu vajadzīga sarežģīta modelēšana, kas neiekļautos šā ietekmes novērtējuma proporcionalitātes jomā un būtu lielā mērā nenoteikts. Tāpēc risinājumu ietekmi novērtē, pamatojoties uz kvalitāti un, ja iespējams, tiek sniegta kvantitatīva aplēse ekonomikas izaugsmei un sociālajai un vides dimensijai.

Atbilstīgi šim ietekmes novērtējumam ir jādod priekšroka otrajam risinājumam. Tas nodrošinās ievērojamu MVU izaugsmi, nodarbinātību un labāku vides aizsardzību, vienlaikus būdams rentabls un daļa no Lisabonas partnerības izaugsmei un darbavietām. Ar šā risinājuma palīdzību, regulāri veicot augsta līmeņa politisko saistību pārraudzību, varēs veidot sabalansētu pieeju starp īpašumtiesībām, kas vajadzīgas visos līmeņos, un nepieciešamo sacensību starp dalībvalstīm. Eiropas Mazās uzņēmējdarbības akts “*Small Business Act*” saskaņā ar partnerību izaugsmei un darbavietām tiks regulāri pārraudzīts, lai pamazām pielāgotu darbības un rentabli optimizētu tā ietekmi.